

Національна академія педагогічних наук України
Міністерство освіти і науки України
Відділення загальної середньої освіти і
цифровізації освітніх систем НАПН України
Інститут педагогіки НАПН України
Державний педагогічний університет імені Іона Крянге в Кишиневі (Республіка Молдова)
Малопольський державний університет
імені капітана Вітольда Пілецького в Освенцимі (Республіка Польща)
Міжнародна академія прикладних наук в Ломжі (Республіка Польща)
Університет природничих наук у Варшаві (Республіка Польща)
Резекненська академія технологій (Латвійська Республіка)
LUMEN Conference Center (Румунія)
Промисловий, технічний й автомобільний заклад
профільної середньої освіти в Їглаві (Чеська республіка)
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Рада молодих вчених НАПН України

СВІТ ДИДАКТИКИ: ДИДАКТИКА В СУЧАСНОМУ СВІТІ

***Збірник матеріалів
IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ***

29-30 жовтня 2024 року

***Київ
Педагогічна думка
2025***

Національна академія педагогічних наук України
Міністерство освіти і науки України
Відділення загальної середньої освіти і
цифровізації освітніх систем НАПН України
Інститут педагогіки НАПН України
Державний педагогічний університет
імені Іона Крянге в Кишиневі (Республіка Молдова)
Малопольський державний університет
імені капітана Вітольда Пілецького в Освенцимі (Республіка Польща)
Міжнародна академія прикладних наук в Ломжі (Республіка Польща)
Університет природничих наук у Варшаві (Республіка Польща)
Резекненська академія технологій (Латвійська Республіка)
LUMEN Conference Center (Румунія)
Промисловий, технічний й автомобільний заклад
профільної середньої освіти в Їглаві (Чеська республіка)
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Рада молодих вчених НАПН України

Збірник матеріалів
IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
«СВІТ ДИДАКТИКИ: ДИДАКТИКА В СУЧАСНОМУ СВІТІ»

Київ
Педагогічна думка
2025

УДК 37.02(063)

*Рекомендовано до друку вченою радою Інституту педагогіки НАПН України
(протокол № 2 від 30 січня 2025 року)*

ЕКСПЕРТ:

Головко Микола Васильович, доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи Інституту педагогіки НАПН України.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Опалюк Тетяна Леонідівна, доктор педагогічних наук, професор, декан факультету спеціальної освіти, психології і соціальної роботи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка;

Заболотна Оксана Адольфівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

ЗА ЗАГАЛЬНОЮ РЕАКЦІЄЮ

дійсного члена НАПН України, доктора педагогічних наук, професора

Топузова Олега Михайловича,

доктора педагогічних наук, професора

Малихіна Олександра Володимировича.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Арістова Наталія Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор;

Калініна Людмила Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор;

Попов Роман Анатолійович, доктор педагогічних наук, доцент;

Павельчук Марина Олександрівна, кандидат педагогічних наук;

Ліпчевська Інна Леонідівна, доктор філософії в галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка»;

Тетик Валентина Романівна.

Світ дидактики: дидактика в сучасному світі: зб. матеріалів IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 29–30 жовтня 2024 р. / за наук. ред. доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена (академіка) НАПН України О. Топузова; доктора педагогічних наук, професора О. Малихіна. Київ: Педагогічна думка, 2025. 480 с.

ISBN 978-966-644-782-4

DOI: https://doi.org/10.32751/Svit_dydaktyky2024

До збірника увійшли матеріали учасників IV Міжнародної науково-практичної конференції «Світ дидактики: дидактика в сучасному світі» (29–30 жовтня 2024 р.).

У матеріалах конференції розглянуто питання теорії і методології сучасних дидактичних процесів; організації освітнього процесу в Україні в умовах воєнного стану; компенсації освітніх втрат в умовах воєнного стану в Україні та повоєнний період (інноваційні підходи, технології, моделі, методики, методи і засоби навчання); психолого-дидактичних проблем організації освітнього процесу в умовах інформаційного суспільства; тенденцій розвитку сучасної дидактики (зарубіжний досвід); трансформаційних процесів в освіті XXI століття (дистанційне та змішане навчання); формальної, неформальної, інформальної освіти; інноваційних підходів, технологій, методик, методів, прийомів і засобів навчання.

Збірник адресовано науковцям, науково-педагогічним працівникам, педагогам, докторантам, аспірантам, студентам.

УДК 37.02(063)

За зміст публікацій, достовірність інформації, цитат, покликань на літературні джерела відповідальність несуть автори.

ISBN 978-966-644-782-4

© Інститут педагогіки НАПН України, 2025

© Педагогічна думка, 2025

Плачинда Т. С.

*Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
(Полтава, Україна)*

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Сучасні трансформаційні процеси у вищій школі актуалізують необхідність формування світорозуміння студентства, їхніх ціннісних орієнтацій, системного сучасного соціального та гуманістичного мислення в освітньому процесі тощо. У цьому контексті соціальна функція закладів вищої освіти полягає у високоякісній підготовці майбутніх фахівців, зокрема фахівців фізичної культури та спорту. Позаяк успішна конкуренція на світовому ринку знань залежить від правильного окреслення університетами пріоритетів у викладанні та навчанні здобувачів освіти.

Переконані, що вагома роль в освітньому процесі належить саме викладачам ЗВО. Як слушно зазначено: «Важливу роль у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців, ... відіграють викладачі вишів, адже оволодіння необхідними знаннями, вміннями та навичками для подальшої професійної діяльності стає пріоритетним напрямом у професійній підготовці фахівців високої кваліфікації. Проте, не завжди педагог вищої школи, зокрема викладач-початківець, має необхідні компетентності викладацької діяльності (Плачинда, 2022). Тому набуває актуальності формування у здобувачів освіти, як передбачуваних педагогів освітніх закладів, навичок використання сучасних педагогічних технологій, як от: проблемне навчання, диференційоване навчання, проєктне навчання, перевернуте навчання, гейміфікація, Веб-квест, Кейс-стаді тощо. Сформованість зазначених навичок у майбутніх фахівців фізичної культури та спорту дозволить удосконалити освітній процес у закладах освіти.

З метою формування необхідних навичок застосування інноваційних підходів здобувачами освіти під час майбутньої професійної діяльності, кафедрою фізичної культури та спорту Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» впроваджено освітню компоненту «Інноваційні підходи до викладання та навчання в закладах освіти», яка займає чільне місце в освітній програмі «Професійна освіта» (Освітня програма).

Робоча програм навчальної дисципліни розрахована на п'ять кредитів і складається з двох змістовних модулів, відповідно: «Теоретичні підвалини педагогічної інноватики» та «Інноваційні технології викладання та навчання в закладах освіти».

Перший змістовий модуль розкриває питання: педагогічної інноватики в системі наукового знання; інноваційних процесів в системі освіти; інноваційної діяльності викладача та його готовність до інноваційної діяльності; сутнісної характеристики педагогічних технологій, їх ознаки та класифікації; традиційних та інноваційних технологій навчання, їх порівняльна характеристика.

Другий змістовий модуль зосереджений безпосередньо на формуванні навичок у здобувачів освіти застосування у власній майбутній педагогічній діяльності інноваційних технологій навчання, а саме: технології інтерактивного навчання; проєктні технології навчання; технології евристичного навчання та імітаційні технології навчання; модульні технології як відкриті технології навчання; інформаційні технології та технології дистанційного навчання.

Очікуваними результатами навчання аналізованої дисципліни відповідно до освітньої програми «Професійна освіта» (Освітня програма) є програмні результати навчання, а саме:

- здатність використовувати знання сучасних проблем філософії науки і освіти при вирішенні освітніх і професійних завдань у сфері професійної педагогічної освіти;

- здатність до викладацької діяльності, удосконалення змісту, форм, методів навчання шляхом використання сучасних інноваційних освітніх технологій у сфері педагогічної освіти;

- критично добирати, впроваджувати, ефективно використовувати сучасні цифрові інструменти, інформаційні технології та ресурси в організації освітнього процесу закладів вищої та професійної освіти, в інноваційній та/або дослідницькій діяльності;

- критично аналізувати та оцінювати сучасні педагогічні теорії і технології, узагальнювати перспективний вітчизняний і зарубіжний досвід та освітні практики професійної освіти, визначати суперечності, актуальні проблеми, тенденції і ціннісні орієнтири її розвитку, генерувати нові ідеї;

- критично осмислювати національні тенденції розвитку професійної освіти, доцільно застосовувати в освітній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання професійно орієнтованих дисциплін, обирати відповідні технології та методики, супроводжувати здобувача освіти у створенні та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії;

- розробляти та вдосконалювати освітні програми, навчальні та робочі програми, навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в закладах професійної, фахової передвищої та вищої освіти відповідно до нормативних вимог;

- підтримувати особистісно-професійний саморозвиток упродовж життя.

Суттєва роль відводиться самостійній роботі здобувачів освіти, метою якої є:

- набуття навичок опрацювання, аналізу та систематизації науково-педагогічних джерел інформації;

- аналіз та узагальнення сутності, структура та класифікації педагогічних інновацій; набуття знань щодо принципів інноваційного розвитку педагогічної діяльності в Україні;

- систематизація особливостей інноваційної педагогічної діяльності викладача ЗВО;

- набуття знань щодо сутності, особливостей і класифікації педагогічних технологій;

- набуття вмінь розмежування відмінностей традиційного й інноваційного підходу у викладанні та навчанні;

- розуміння змісту, ознак і завдань інтерактивних технологій навчання;

- надання характеристики проєктного навчання у вищій школі;

- надання характеристики евристичної (дослідницької) та імітаційної технології навчання у ЗВО;

- розуміння особливостей модульних технологій навчання;

- знання щодо актуальності застосування інформаційних технологій навчання та впровадження дистанційного навчання у вищій школі тощо.

Таким чином, розглянута робоча програма навчальної дисципліни «Інноваційні підходи до викладання та навчання в закладах освіти», що впроваджена в освітній процес Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» кафедрою фізичної культури та спорту, розкриває потенціал освітнього компоненту щодо формування необхідних навичок застосування інноваційних педагогічних технологій майбутніми фахівцями фізичної культури та спорту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1.Рибалко, Л. М. (2024). *Освітньо-наукова програма «Професійна освіта»*. <http://surl.li/cvkupw>

2.Плачинда, Т. С. (2022). Формування навичок застосування сучасних педагогічних технологій у майбутніх викладачів авіаційних закладів вищої освіти. У Л. Барановська & Л. Морська (Ред.), *Інноваційні освітні технології: Світовий і вітчизняний досвід використання в системі неперервної освіти* (с. 210–220). ТОВ«Білоцерківдрук».

Рябець С. І.

*Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка
(Кропивницький, Україна)*

ДИДАКТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Штучний інтелект (ШІ) став важливим елементом сучасного суспільства, глибоко впливаючи на різні сфери життя, включаючи освіту (Концепція, 2020). Його здатність автоматизувати процеси, аналізувати великі обсяги даних та адаптуватися до індивідуальних потреб користувачів надає нові можливості для навчання і викладання. Отже, мета цієї роботи – дослідити дидактичні